

μεγίστων μυστηρίων τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ δὲ ἔξαγριοινται καὶ ἀντιστρα τείνονται κατ' ἐκεῖνων, καὶ ἄλλοι ἐπιχειροῦνται νὰ εἰδόσισται, ἔνθα οὐδενὸς ἀνθρώπου διάνοια ἴσχυει νὰ εἰδέχωρήσῃ. Τὴν κοινὴν ταῦτην μοῖραν οὐδὲ ὑμεῖς μαθηταὶ μου, θέλετε διαφύγει. Θὰ ἐπέλθῃ μάλιστα στιγμὴ, καθ' ἥν ὁ ὑμέτερος νοῦς βασανιζόμενος ὑπὸ μυρίων δισταγμῶν θέλει ταραχθῆ, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ θέλετε ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ὑμετέρας ὑπάρξεως.

Πλὴν μὴ φοβεῖσθε, Πατέρα ἔχομεν τὸν Θεὸν, πρὸς δὲ ἄμα καταφεύγωμεν, οὔτε ἡ διάνοια δύναται νὰ ταραχθῇ, οὔτε τὸ ζοφερώτατον σκότος ἴσχυει νὰ μᾶς κατελάθῃ. Η θρησκεία δὲν ἐρείδεται ἐπὶ ἐπινοημάτων ἀνθρωπίνων, ἐπὶ φυντασιωδῶν βίσεων, ἀλλὰ εἶναι θετικωτάτη. Διὸ καὶ ἐρρέθη «Γενσασθε καὶ ἰδετε δὲ χρηστὸς δὲ Κύριος». Ο δὲ ὅρθα φρονῶν περὶ τῶν σχέσεων ἑαυτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, αὐτὸς δύναται κάλλιστα νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα, καὶ τὰ πρὸς τὴν φίλην Πατρίδα . . .

Οπου δήποτε δὲ καὶ ἀν πορευθῆτε, διατελεῖτε εὐγνωμονοῦντες τὸν Διευθυντὴν, τοὺς Ἐφέρους, τὴν Σχολὴν, τοὺς Προστάτες, τοὺς Γονεῖς σας καὶ Κηδεμόνας, ἐν πάσῃ δὲ εὐκαιρίᾳ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἀγωνιζόμενοι μετὰ προθυμίας ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος. Μέμνησθε δὲ εὐθροσύνως καὶ τῶν φίλων σας Διδασκάλων, οἵτινες μετὰ τῶν εἰρημένων συνήγησαν, δοσον ήδύναντο, εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἡθικὴν ὑμῶν ἀνάπλασιν. Εἴθε Κύριος δὲ Θεὸς διαφυλάξτοι τὴν ζωὴν ὑμῶν καὶ ὑγείαν, ὡς κερηνὴ ἐρημαλμοῦ, ἐπιδαψιλεύων μητὶν πάντα τὰ ἀγαθά! Εἴθε νὰ ἀποβῆτε, ὡς ὄπαντες προδοκῶμεν, δόξα μὲν τοῦ Πλάστου, παραμυθία δὲ τῶν Γονέων, καὶ ὠφέλιμος τῇ Πατρίδι! Γένοιτο!

ΑΙ ΕΝ ΤΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ ΚΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Οἱ λαοὶ τῆς Κεντρικῆς Ασίας ἀνήκουσιν εἰς δύο φυλάς. Η μὲν πρώτη, καλουμένη κοινῶς τουραγική, περιλαμβάνει τοὺς Κιργίσους, τοὺς Βουρούτους, τοὺς Τουρκομάνους, τοὺς Κουρσιά καὶ τοὺς Ούστεκους, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ ίνδοπερσική, συνίσταται ἐξ τῶν Τατζίκων καὶ τῶν Σαρτῶν. Κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν Ρώσων σορῶν, ἡ τελευταία αὗτη εἶναι κλάδος τῆς σλαυικῆς οἰκογενείας· κατεκτήθη δὲ καὶ ὑπετάχθη ὑπὸ τῶν Τουρκῶν, ἵδιως ὑπὸ τῶν Ούστεκων, καὶ εἶναι συγκεντρωμένη εἰς τὰ λεκανοπέδια τοῦ Ιαζάρτου, τοῦ Ωζού καὶ τοῦ Ζαραφσιάν. Η τουραγικὴ φυλὴ κατοικεῖ ἐν μέρει τὰς κοιλάδας τοῦ Σιρ-Δαριὰ καὶ τῶν ὅμορρων αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰς επέππας τῆς Κεντρικῆς Ασίας· εἶναι δὲ νομαδικὴ καὶ φιλοπόλεμος, ἵτοι τὸ ἐναντίον τῆς ίνδοπερσικῆς φυλῆς.

Ο πληθυσμὸς τῆς κεντρικῆς Ασίας ἀνέργεται εἰς 4,766,000 ψυχάς, ὃν 4,852,490 οίκοιςι τὰς βορείους ἐπαρχίας καὶ τὴν Κασπίαν καὶ 2,913,516 τὸ Τουρκεστάν. Ο πληθυσμὸς τῶν ρωσικῶν κτήσεων εἶναι λίαν ἀραιός, διέτι μόλις 55 κάτοικοι οἰκοῦσι κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον πολλὰ μάλιστα μέρη εἰσὶν ἔρημοι, τὰ δὲ καλῶς οἰκούμενα εἰσὶ τὰ παρόχθια καὶ κυρίως αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Τουρκεστάν, ἐν αἷς οίκοιςι Κιργίσιοι καὶ Τουρκομάνοι, λαοὶ νομαδικοί, ἀποκλειστικῶς ἀσχετούμενοι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν· μόνιμοι δὲ κάτοικοι εὑροῦνται εἰς τὰς ἐπαρχίας Φεργάν καὶ Κούλπας, τὸ διαμέρισμα τοῦ Ζαραφσιάν καὶ τὰ μεσημβρινὰ διαμερίσματα τῆς ἐπαρχίας Σιρ Δαριὰ (Κουραμίνσκ, Τασκένδ, Τζιζάν καὶ Χοτζέντ.) Εἰς τὴν Σημιρετσία ἐπὶ 550,000 κατοίκων 500,000 ἢ 90 ἐπὶ τοῖς ἐκκτὸν εἰσὶ νομάδες, κυρίως Κιργίσιοι καὶ Τουρκομάνοι.

Οἱ Κιργίσιοι ἀγαπῶσι τὸν πλάνητα βῆ-

ον. Οίκοιντες; (συεδόν δύο καὶ θυμισυν ἐκατομμύρια) ἐπὶ ἀπείρου ἐκτάσεως ἐκτεινομένης ἀπὸ τῶν δρέων μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐρὰλ (α) καὶ ἀπὸ τῶν ὀρετικῶν μεθορίων τῆς Σιβηρίας (Σιβηρίας καὶ Ὀρεμβούργου) μέχρι τοῦ Οὔστ Οὔστ, τῆς Χίβας, τῆς Ζαραφσιάν, τῆς ἀλύσου τοῦ Καραταού καὶ τῶν δρέων Ἀλεξάνδρου, εἰσὶν ὑπαγορεωμένοι εἰς ἀλέναον κίνητιν, διότι ἡ οὐραρξίς των ἔξαρταται ὅλως ἀπὸ τὰ ἐκ ναυμήλων, ἵππων, βοῶν, αἴγῶν καὶ προβάτων ποίμνιά των. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα αἴτια συντελοῦσιν εἰς τὴν μεταναστεύσιν δὲ τὸ θέρος εἰς τὰ δρεινὰ καὶ συγκερασμένα μέρη (πρὸς τὸν ποταμὸν Τεμπάλ, πρὸς τὸ Τρόικ καὶ πρὸς τὸ Πετροπαύλιφσκ) καὶ τὸν γειμῶνα εἰς κλίματα θερμότερα, ἥτοι τὴν ἐπαρχίαν Σιρ Δαριά, τὰς σχθας τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Ἀράλ καὶ τὰς μεγάλας ἐρήμους τῶν ἄμμων. Οἱ Κιργίσιοι οὗτοι καλοῦνται καὶ Κιργίσιοι Κοζάκοι, ἄλλη δὲ φυλὴ καλεῖται Καρά Κιργίς καὶ ὑπὸ τῶν Κινέζων Βουράνται. Μέχρι πρὸ μικροῦ διηροῦντο εἰς τέσσαρας δρόδας, τὴν μικρὰν, τὴν μεγάλην, τὴν μεσαίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἡ Μπουκείέρ· αἱ δρόδαι δὲ αὗται ὑποδιαιροῦνται εἰς γενεὰς, φυλὰς, οἰκογενείας καὶ δήμους, ἔχθρικας πρὸς ἄλληλας διακειμένας· σήμερον δεινῶς αἱ ὑποδιαιρέσεις αὗται βαθμηθῶν ἐκλείπουσι, γάρις εἰς τὰ διοικητικὰ μέτρα τῆς ἁωσακῆς κυβερνήσεως.

Ἀπὸ τοῦ 1868 αἱ στέππαι τῶν Κιργίσιων ἀποτελοῦσι τέσσαρας ἐπαρχίας, δύο αἱ δύο (Οὐρὰλ καὶ Τουργάν) ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ κυβερνεῖον τοῦ Ὀρεμβούργου καὶ αἱ ἄλλαι (Ἄκμολίνσκ καὶ Σεμιπόλατνσκ) ἀπὸ τὸ τῆς δυτικῆς Σιβηρίας. Δυνάμει τοῦ περὶ

(α) Μεταξὺ τοῦ Οὐρὰλ καὶ τοῦ Βόλγα, ἥτοι ἐν τῷ κυβερνεῖῳ τοῦ Ἀστραχάν, ὑπάρχουσιν δυσάντως Κιργίσιοι τῆς μικρᾶς δρόδης καὶ ἄλλοι ἐν Σιβηρίᾳ πέραν τοῦ ποταμοῦ Ιρτίς.

διοικήσεων^{*} νόμου, λιγύοντος καὶ εἰς ὅλον τὸ Τουρκεστάν, αἱ κιργίσιοι ἐπαρχίαι ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατιωτικῶν διοικητῶν. Λί έπαρχίαι διαιροῦνται εἰς διαμερίσματα, ταῦτα δὲ ὑποδιαιροῦνται εἰς δήμους καὶ εἰς ἀστακάς αἵτινες ἐν γένει περιέχουσι χιλίας ἔως δέοντος χιλιάδας κιμπίτχας (σκηνάς) καὶ ἔχουσι τοὺς διοικητούς ὑπαλλήλους των, ὡς καὶ αἴδουλας (100—200 σκηνάς) οἱ διπάλληλοι δ' οὗτοι εἰσὶν ἔγχώριοι, ἐπειγόμενοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Τοὺς δικαῖας (μπέν) ἐκλέγει ὁ λαός ἐπὶ τριετίαν, πλὴν τὰ πολιτικὰ ἔγκληματα καὶ τὰ κατὰ τῆς δημοσίου δισφαλείας δικάζονται ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν. Ἐκάστη σκηνὴ τελεῖ ρόδον 31[3] ὀργυρῶν ρουβλίων.

Οἱ αὐτὸς ὀργανισμὸς λιγύει καὶ διὰ τοὺς Κιργίσιους τοῦ Τουρκεστάν[†] καὶ κατ' ἄρχας μὲν οἱ νομάδες οὗτοι ἀπέδειξαν τὴν δυσαρέσκειάν των, ἀλλ' ἀκολούθως ὕφειλον νὰ κλίνωσι τὸν αὐχένα, ἀφοῦ μάλιστα ὁ δργανισμὸς οὗτος πράγματι δὲν εἶναι ἀπεγκότες καὶ δὲν κατήργησε τὴν διοικητικὴν αὐτονομίαν των.

Οἱ Κιργίσιοι κατέγουσι δύο διαμερίσματα τῆς ἐπαρχίας Σιρ-Δαριά, τὰ τοῦ Καζακλίνσκ καὶ τοῦ Περόβοσκ (τὸν γειμῶνα μεταβαίνουσιν εἰς τὰ ἀμυώδη μέρη τοῦ Καρά-Κούμ καὶ τοῦ Κιζίλ-Κούμ) καὶ τρία εἰς τὴν Σημεριτσίε, τὸ Βερνού, τὴν Σεργιούπολιν καὶ τὸ Κοπάλ[‡] σχετικῶς δὲ πρὸς τοὺς μονίμους κατοίκους καὶ τοὺς λοιποὺς νομάδας εἰσὶ πολυπληθέστατοι καὶ εἰς τὰ διαμερίσματα τοῦ Λουλιέ-Άτα καὶ Τσιμκέντ (Σιρ-Δαριά). Εἰς ὅλα τ' ἄλλα μέρη, ὡς καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Ζεραφσιάν, διλίγον διατομούσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, πέριξ τῶν διοικητικῶν διάστημά των.

"Ἄμα ἐκλείψωσιν αἱ χιλίες καὶ ἀργίσῃ ὁ καύσων, αἱ στέππαι καλύπτονται ὑπὸ χαμηλοῦ χάρτου, θρεπτικωτάτου· εὐθὺς δ' οἱ Κιργίσιοι μεταφέρουσιν ἐκεῖ τὰ ποίμνιά των· διταν δὲ παγυνθῶσι τὰ ζώα, στέλλουν σιν εἰς τὰς ἀγορὰς πρὸς πώλησιν καὶ διαμένουσι μετὰ τῶν λοιπῶν ζώων εἰς τὰς στέππας καθ' ὅλον τὸ θέρος. Αἱ σκηναί

τῶν εἰσὶν ἔστημέναι εἰς ὑψηλὰ μέρη, 10—11 χιλιάδας πόδων ἀνω τῆς ἐπιφανείς τῆς Ουαλάσσης. Τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ χειμάδιά των. Τὸ πλῆθος τῶν ποιμνίων καθιστᾶ εὐχερεῖς λίαν τὰς μετανάστεύσεις ταῦτας, αἵτινες εἰσὶ πρόξενοι χαρᾶς εἰς τοὺς Κιργισίους. Ἐν ταῖς πλουσίαις ἀσύλαις ἡ μετανάστευσις γίνεται δημοτελής· διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην αἱ γυναικες φέρουσι τὰς ὠραιοτέρας στολάς των καὶ αἱ κάμπηλοι εἰσὶ πλουσίως κεκοσμημέναι. Γνωστὸν δὲ διὰ τῶν ζώων τούτων κυρίως γίνεται ἡ μεταφορὰ τῶν ἐμπορευμάτων μεταξὺ Ῥώσσιας καὶ τῆς Κεντρικῆς Ασίας.

ΠΗΓΕΙΔΕΣ καὶ διανοητικῶς οἱ Κιργίσιοι, ὅπως πάντες οἱ νομάδες, καθιστεροῦσι πολὺ ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς οὐδέποτε εἰσὶν ἀνεπτυγμένοι καὶ δύναται τις νὰ κατηγορήσῃ αὐτοὺς ἐπὶ ἀδιαφορίᾳ, καὶ τοι πιστεύουσιν εἰς τὴν Βπαρζίν ενὸς Θεοῦ. Ἡ ρωσικὴ κυβέρνησις ἥθελησε νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς μωαμεθανιούς καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ κτίζῃ τεμένη καὶ νὰ ὅργανίζῃ τὸν κλῆρον καὶ θρησκευτικὰ χολεῖα· ἀλλ᾽ ὀφειλεις μετ' οὐ πολὺ νὰ παραιτήσῃ τὸ σχέδιον. Εὔτυγῆς ὁ λαός οὗτος δὲν εἶναι ἐμπαθής δπαδός· τῆς μωαμεθανικῆς θρησκείας, ἡς μόνον ἀρχάς τινας πρεσβεύει, ἄλλως οἱ Ῥώσσοι ἀκριβὰ θὰ ἐπλήρωσον τὴν πρόνοιάν των ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν Κιργισίων. Ήδη τινὲς τούτων ἥργισαν νὰ παραιτῶσι τὸν νομαδικὸν βίον καὶ νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν. Εἰς Περδίσκη καὶ Καζαλίνην τῷ 1870 ἔσπειραν 7,500 ψάθιας (τσέτζερτ) σίτου· ὑπολογίζεται δὲ διὰ οἱ Κιργίσιοι ἔχουσιν 44[2] ἑκατομμύριον καμήλους καὶ 7000 καὶ 6 ἑκατομμύρια πρόβατα. Οἱ ἔχοντες καμήλους μετέρχονται τὸν ἀγωγιάτην, ἢ τοι μεταφέρουσιν ἐμπορεύματα εἰς μεγάλτες ἀποστάσεις.

Τέλος ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν τῶν Αδαγέέων (Κιργισίων), τῶν μᾶλλων ἀτιθάσσων νομάδων, οἵτινες διαμένουσι (36,000) εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαγκισλάκ. Πολλάκις οὗτοι ἐπανέστησαν κατὰ τῆς ἔξουσι-

ας τῶν Ῥώσων, ἀλλ᾽ ὀφείλον νὰ κόψωσι τὸν αὐχένα καὶ ἡδη ὑπάγονται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ σρατιωτικοῦ διοικητοῦ καὶ τοῦ μουσουλμάνου ναζπη τῆς Καυκασίας, ἔχοντος τρεῖς βοηθούς, διοριζομένους ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Ἐν γένει εὐκολώτερον ἐκρωσοῦσινται οἱ Κιργίσιοι ἢ οἱ μπνιμοι μωαμεθανικοὶ λαοί· οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία διὰ πολλοῦ θὰ ἦσαν συνειθισμένοι ν' ἀναγνωρίζωσι· τὴν ἔξουσίαν τῶν Ῥώσων ἀνούσιοι εἴξει ἀρχῆς τῆς κατακτήσεως ἥκαλον· ουσι τὸ λογικώτερον σύστημα, ὅπερ κατέπιν μόλις παρεδέχθησαν, τοῦ ν' ἀποικίσωσι βαθμηδὸν τὴν χώραν ἀντὶ νὰ περιορισθῶσι εἰς τὴν ἀνέγερσιν φρουρίων καὶ τὴν ἀποστολὴν μεταβατικῶν σωμάτων πρὸς εἰρηνοποίησιν τῶν ἀνταρτῶν καὶ τιμωρίαν αὐτῶν. Οπωσδήποτε, ἡ διωσικὴ ἐπιρροὴ ἔσχεν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, διότι ἔπαυσαν οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ἡ ληστεία θεωρεῖται ἔγκλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τῶν νόμων καὶ κατηργήθη ἡ δουλεία· ἥρχισε μάλιστα νὰ εἰσάγηται παρὰ τοῖς εὐπόροις ἡ παιδεία καὶ πολλοὶ στέλλουσι τὰ τέκνα των εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τοῦ Ὀρεμβούργου καὶ εἰς τὰ σχολεῖα τὰ συστηθέντα εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τῶν δήμων, ἥτοι εἰς Ούραλσκ, Ιργίζ, Περδίσκη, Τροζίκη, κ.λ. Οἱ Καρα-Κιργίζοι ή Βουρούτ, φυλῆς τουρανικῆς, οἰκοῦσι τὰ διαμερίσματα τοῦ Ἀουλιέ—Ἄτα (30000), τοῦ Ποκράν καὶ τοῦ Ισήκη Κούλ (140,000), τοῦ Ποκράν καὶ τοῦ Ισήκη Κούλ (140,000) εἰσὶ δὲ πολυάριθμοι καὶ εἰς Χοκάνδην καὶ εἰς τὰ πρὸς μεσομερίαν δρη μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ Ὡζού, ὡς καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ δροπέδια τῆς Κεντρικῆς Ασίας, τὰ χωρίζοντα τὰ λεκανοπέδια τοῦ Ὡζού καὶ τοῦ Ισήκατου ἀπὸ τοῦ Ταρούμ· διαιροῦνται δὲ εἰς δύο κλάδους (ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν) καὶ εἰς δευτερευόσας φυλᾶς, ὃν τινες διεδραμάτιζον πολιτικὸν πρόσωπον εἰς τὸ χανάτον τῆς Χοκάνδης καὶ συνεχῶς οἱ ἀρχηγοὶ των ἑλάμβανον μέρος εἰς τὰ συμβούλια τοῦ ἡγεμόνος. Η δρδὴ αὕτη (τῶν Βουρούτ) διαιρίνεται τῶν Κιργίζ-Κοζάκων, ὃν οἱ σουλτάνοι λέγονται ἀπόγονοι τοῦ Τσεγκιζ-Χάν, διότι δεν ἔχει

κληρονομικήν δριστοκρατίαν. Ή φύσις τῆς χώρας, ήν οἱ λαοὶ οἰκουσιν, ἥν πρόσκομμα οὐ μόνον πρὸς τὴν ἔνωσιν τῶν καὶ τὴν δημιουργίαν ἵσχυοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ πρὸς σύστασιν μικρῶν καὶ ἀνεξαρτήτων ἡγεμονιῶν. Οἱ ἀργηγοὶ η προϊστάμενοί των, καὶ τοι συνεχῶς κληρονομικοὶ, θεωροῦνται ἀπλῶς ὡς κοινοὶ ἀνθρώποι, καλοῦνται δὲ μαράπ (τύραννοι) καὶ ἐν ταῖς ρωσικαῖς κτήσεις πρόκριτοι η προϊστάμενοι τοῦ δῆμου η τῆς ἀστακοῦ καὶ τέλος μπίη (δικασταῖ). Οἱ Βουροῦνται ἐν γένει εἰσὶ κτηνοτρόφοι καὶ βιομήχανοι, δλίγοι δὲ γεωργοὶ. Ἐπὶ πολὺ ἐθεωροῦντο φοβεροὶ μαχηταὶ, ἀλλὰ σὴμερον φοβοῦνται τοὺς Ρώσους καὶ ἀρχονταὶ σεβόμενοι τὰς ἐμπορικὰς συνοδίας αἵτινες διέρχονται διὰ τῆς ἀποτόμου χώρας τῶν. Καὶ παρ' αὐτοῖς εἰσῆχθη ὁ νέος κανονισμὸς, πληρόνουσι δὲ ὅπωσδν τακτικῶς τοὺς φόρους.

Μεταξὺ τῶν νομάδων καταλεκτέους καὶ τοὺς Καλμούκους, μογγολικῆς καταγωγῆς, οἵτινες πολυπληθεῖς μετηνάστευσαν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κούλτζας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Δουγγάνων. Ὑπάρχουσιν εἰσέτι ἐξ αὐτῶν (5000 σκηναῖ) εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰλή καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σημεριτσίε (σχεδὸν 42000). Οἱ Καλμούκοι οἱ μείναντες πιστοὶ εἰς τὴν κινεζικὴν αὐτοκρατορίαν ὑπερβαίνουσι τὰς 300000 εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Τζουγγαρίας διαφέρουσι δὲ τῶν Κιργισίων, ὃν εἰσὶν ἔχθροι, μόνον κατὰ τὴν θρησκείαν, διότι πρεσβεύουσι τὸν βουδισμόν. Οἱ ἀνήκοντες τῇ ρωσικῇ αὐτοκρατορίᾳ εἰσὶν ἐν γένει πτωχοί.

Οἱ Καρακαλπάκαι, ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ νομαδικοῦ βίου, δμοιάζουσι πρὸς τοὺς Κιργισίους, κατὰ δὲ τὸν 17ον αἰῶνα ἴσχυον εἰς τὰς στέππας τοῦ Τουράν. Ἐν ταῖς ρωσικαῖς κτήσεις ὑπάρχουσιν 25000 πλησίον τῆς λίμνης τοῦ Ἀράλ, παρὰ τὸ Κουγκράδ, Χοτζεύλη καὶ Κιπτσάκ. ἀσχολοῦνται δὲ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν γεωργίαν. Πρὸς τούτοις ὑπάρχουσι καὶ αἱ φυλαὶ τῶν Τουρκομάνων, διαιροῦμεναι εἰς δικτόρους λαοὺς, τοὺς Τσο-

δοὺρ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Μαγκισλάκ, καὶ τοὺς Ίορούδ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Κρασνούδδσκ, μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Καραμπουγάζ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀτρέκ. Οἱ Τουρκομάνοι τελοῦσι τοῖς Ρώσοις φόρου ἐνὸς καὶ ἡ μίσεος ρουσίου κατὰ σκηνὴν καὶ ἐν γένει εἰσὶ νομάδες, ἐκτὸς δλίγων ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν φρεάτων τῆς νάφθης καὶ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ἄλατος, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Ίδωμεν ἡδη τίνες εἰσὶν οἱ μάνιμοι κάτοικοι.

Εἰς τὴν Κούλτζαν, τὴν ἀνατολικωτέραν ἐπαρχίαν τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, εὑρηνται οἱ Ταράντσαι (40,000), καταγωγῆς Βουγαρικῆς. Πρὸ ἑκατὸν ἑτῶν ἡ κινεζικὴ κυβερνητικὴ ἐξώρισεν αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἰλή ὅπως θέση πέρμα εἰς τὰς ταραχὰς, ἐξ ᾧν ἀδιαλείπτως ἐμαστίζετο τὸ ἀνατολικὸν Τουρκεστάν. Τῷ 1867 ἐνίκησαν τοὺς δμο-Ορήσκους τῶν Δουγγάνων καὶ καθυπέταξαν ἀπασαν τὴν χώραν ἦν κατώκουν οἱ Κιργισίοι, Καλμούκοι, Κινέζοι, Σολόναι καὶ Σίμπιοι, ἀπὸ δὲ τοῦ 1867 ἡ ἐπαρχία αὗτη ἀνήκει εἰς τὴν Ρωσίαν, ὑπάγεται εἰς τὸ κυβερνεῖον τοῦ Τουρκεστάν, διοικεῖται ὑπὸ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ καὶ διαιρεῖται εἰς τρίχ διαμερίσματα. Οἱ διοικητὴς ἐκλέγει ὡς βοηθοὺς προκρίτους ἐγχωρίους, ἀκ-σακᾶλ καλωσυμένους. Οἱ Ταράντσαι εἰσὶ γεωργοὶ καὶ βιομήχανοι καὶ τοι δὲ πρεσβεύουσι τὴν μωαμεθανικὴν θρησκείαν, διετήρησαν τὴν γλωσσαν, τὰ ζῷα καὶ ἔθιμα τῶν Κινέζων. Μετὰ τὴν ἡττάν των πολλοὶ μετηνάστευσαν πρὸς τὸ Μανᾶς καὶ τὸ Ούρουμτσή. Ζῶσι δὲ εἰς κέντρο, ἢτοι ὠχυρωμένα χωρία, καὶ ἔχουσι μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν κηπουρικὴν οὖχ ἡττον καλλιεργοῦσι τὴν ὅρυζαν καὶ τὸν βάμβακα. Αἱ ἀναφέρωμεν τοὺς Κινέζους (8000) τοὺς Σολόνας καὶ τοὺς Σίμπιος (45000). Απὸ τοῦ 16ου αἰῶνος οἱ Ούσεζέκοι ἡρχον μεγάλου μέρους τοῦ Τουράν, πρὸν ἀφιχθωτοῖς οἱ Ρώσοι κατάγονται δὲ ἐκ τῶν κατακτητῶν, οἵτινες ὑπέταξαν τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν καὶ ἔ-

Θηκαν τούς χάνας των ἐπὶ τοῦ Ορόνου τῆς Χοκάνδη; καὶ τῆς Βουγάρας. Μεγίστην εἰχον ἐπιφροὴν εἰς τὰ τρία μεγάλα ἀσιατικὰ χανάτα, ὃν ἀπετέλουν τὸν κυριωτέραν τοῦ στρατοῦ δύναμιν. Ἐπιχειρηματίαι καὶ φαντικοὶ, ἐπὶ πολὺ ἀντέστησαν κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν Ῥώσων· ἥδη δὲ οἱ Οὐσθέκαι τῆς ἐπαρχίας Σιρ-Δαριὰ καὶ τοῦ Ζαραφσιάν ἀνέρχονται εἰς 115000, ὃν ὑπὲρ τοὺς ἥμίσεις οἰκοῦσιν εἰς πόλεις καὶ χωρία (κισλάχ), οἵ δὲ λοιποὶ εἰσὶ νομάδες. Δέν εἶναι εὔκολον νὰ διακρίνῃ τις τοὺς νομάδας Οὐσθέκους ἀπὸ τοὺς Κιργισίους, Καρακαλπάκας καὶ Τουρκομάνους, πρὸς οὓς συνεγρές ἔνοῦνται. Εἰς Φεργάν ἀποτελοῦσι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν μονίμων κατοίκων (ἀνέρχονται εἰς 200,000). Οἱ Οὐσθέκοι διατηροῦσιν ἐν τῷ βίῳ ἔχην τοῦ παρελθόντος καὶ τὰ ἔθιμα τῆς μογγολικῆς φυλῆς μισοῦσι δὲ τὰς ἄλλας ἔθνικότητας, ὡς λ. χ. τοὺς Τατζίκας, οὓς ἀποκαλοῦσι περιφρονητικῶς ἀπκταιῶντας, τοκοκλύφους, διότι οὗτοι κυρίως ἀσχαλοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὁ Οὐσθέκος ἐν γένει περιφρονεῖ τὴν ἔργασιαν καὶ ἀξιοῖ δὲ εἶναι εὐγενής καταγόμενος ἀπὸ φυλὴν ἀνωτέρων πάσης ἄλλης. Οἱ Κουραμάνοι (6000), λαὸς συμμιγῆς ἐκ διαφόρων φυλῶν, οίκοῦσι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Κουραμίνσκ καὶ εἰς τὰ πέριξ τοῦ Τασκέντ. Πέδη ἑκατὸν ἑτῶν Κιργίσιοι νομάδες, εἰς τὴν ἐσχάτην περιελθόντες ἔνδειαν, ἔργασιν νὰ ἐγκαθίστανται εἰς κουρά, ἢ προάστεια τῶν πόλεων, καὶ νὰ συνεθίζωσιν εἰς τὴν γεωργίαν ἀργότερον δὲ ἀνεμίχθησαν πρὸς τοὺς Σάρτας καὶ Οὐσθέκους καὶ ἐκ τῆς ἀναμίζεως ταύτης παρήχθησαν εἰς Κουραμά, οἵτινες σήμερον ἀποτελοῦσι λαὸν ἰδιαίτερον. Κατόπιν ἐπέρχονται οἱ Τατζίκαι, ἀντιπρόσωποι τῆς ἀριανῆς φυλῆς, ἀπὸ αἰώνων ἐγκατεστημένοι εἰς Τουρκεστάν· οἱ μὲν οἰκοῦντες εἰς τὰς πεδιάδας καλοῦνται Σάρται, οἱ δὲ εἰς τὰς ὅρη, Γκάλιτσα. Φυσιολογικῶς οἱ Τατζίκαι παριστῶσι τύπον πολυποίκιλον καὶ ἀνάμικτον, ἐν τῷ δύναται τις ν' ἀναγνωρίσῃ τοὺς Οὐσθέκους, τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Ἀραβαῖς, τοὺς Ἑβραίους καὶ αὐτοὺς τοὺς Σλαβούς· μόνον

δὲ οἱ τὰ ὅρη οἰκοῦντες λαοὶ διετήρησαν διπωσοῦν ἀμιγῆ τὸν ἀριανὸν ἢ ἴνδοπερσικὸν τύπον, ἐνῷ εἰς τὸ ἄλλα μέρη οὗτος ὅλως ἐξέλιπεν ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν στοιχείων ὅλως ζένων.

Οἱ ἀργέτυποι οὗτοι τῆς χώρας λαοὶ ὅμελοις τὴν περσικὴν γλῶσσαν διεφθαρμένην διὰ τῆς παρεισφρήσεως οὖσανεικῶν λέξεων. Περὶ Ουρηκείας ἀδιαφοροῦσι, προτιμῶσι δὲ τὸ ἐμπόριον. Οἱ Σάρται ἀλλοτε εἶχον πράγματι τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ καὶ νῦν δὲ εἶναι οἱ ἀριστοὶ τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων. Τὰ πλούτη τῶν παρείχον αὐτοῖς μεγάλην ἐπιφροὴν ἐν τῇ διοικήσει, ὅπου κατεῖχον ἀξιολόγους Οέσσεις. Καὶ νῦν εὑρίσκει τις μεταξὺ αὐτῶν νομομαθεῖς, μολλάδες καὶ καθήδες, εἰσὶ δὲ κατὰ τὴν παιδείαν ὑπέρτεροι τῶν Οὐσθέκων, περὶ ὃν λέγουσιν εἰδωνικῶς: «Δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν ἀνευ ἡμῶν, διότι οὐ μόνον χρήματα, ἐμπορεύματα, νόμους καὶ διοικητὰς δίδομεν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἀγίους.» Οὐτε δὲ πανούργοι, λογισταὶ καὶ λαθοί, πλὴν δειλοὶ, ἔχουσι τῶν λοιπῶν λαῶν. Οἱ Τατζίκαι ή Σάρται εἰς οἰκοῦντες εἰς τὰ διαμερίσματα τοῦ Τσιμκέντ, Κουραμίνσκ, Χοτζέντ καὶ εἰς τὸ Ζαραφσιάν, ἀνέρχονται εἰς 225,000, εἰς δὲ Σημιρετσίε μόλις ὑπάρχουσι 3000. Οὐδαμοῦ ἔχουσιν ἰδιαιτέραν ἀποικίαν καὶ ζῶσι μεταξὺ τῶν Ῥώσων καὶ εἰς τὰς μεγαλουπόλεις, ἥτοι τὸ Μέρκε, τὸ Ἀουλίε-Ἄτα, Βερουσέ καὶ Τασκέν. Εἰς τὴν τελευταίαν πόλιν ἔξ 80,000 κατοίκων 75,000 εἰσὶ Σάρται. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Φεργάν οἱ Τατζίκαι συμποσοῦνται σχεδὸν εἰς ἡμισυν ἑκατομμύριον. Οἱ εἰς Ζαραφσιάν Ῥώσοι Γκάλτσαι ἀριθμοῦνται εἰς 35,000. Ἐκ τῶν λοιπῶν λαῶν τοῦ ἴνδοπερσικοῦ κλάδου ἀναφέρομεν τοὺς Ἰράν ή Πέρσας καὶ τοὺς Ἰνδούς. Οἱ μὲν πρῶτοι, οἵτινες ἐπωλεῦντο ἄλλοτε εἰς τὰς ἀγορὰς ὡς δοῦλοι, ζῶσιν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ζαραφσιάν καὶ πλησίον τῆς Σαμαρκάνδης (8000), οἱ δὲ δεύτεροι μετέρχονται διάφορα ἐπαγγέλματα. Προσθετέουσι τοὺς Ἀσιγγάνους γεωργούς τοῦ Ζαραφσιάν, ὁλίγους

τὸν ἀριθμὸν, καὶ χιλιάδας τινὰς Ἐβραίων, Ἀράβων, Ἀφγανῶν καὶ Τατάρων.

Οἱ ρωσικὸι πληθυσμὸι τοῦ Τουρκεστᾶν ἀνέρχεται ἐν συνόλῳ εἰς 70000 ψυχάς, πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους, ἀποίκους Κοζάκους, ἢ χωρικούς, καὶ δίλγους ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους. Τὸ ζήτημα τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς χώρας ταύτης εἶναι λίαν σπουδαῖον διὰ τὸ μέλλον τῶν κτήσεων τῆς Ρωσίας ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ. Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τούτου οἱ Ρωσοὶ δὲν εἶχον ἀποκατασταθῆ πέραν τοῦ Ούράλ καὶ τοῦ Ἰρτίς, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἥρχισαν νὰ ἀποικῶσι εἰς διάφορα μέρη καὶ ἥδη διάφοροι ἀποικίαι ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς στέππαις καὶ εἰς τὸ Τουρκεστάν.

Αἱ ἀποικίαι αὗται διαιροῦνται εἰς τρία συμπλέγματα· εἰς τὰ φρούρια τῶν στεππῶν, εἰς τὰς γεωργικὰς ἀποικίας τῶν Κοζάκων ἢ χωρικῶν καὶ εἰς πόλεις ἢ ἐμπορικὰ κέντρα. Τὰ φρούρια ἔχρησίμευσαν ὡς βάσις τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸ ἀποσπάσματα καὶ τὰ μισταβατικὰ σώματα· ἥσαν δὲ οἱ πρόσκοποι οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπιτηρῶσι τοὺς νομάδας· ἀλλ' ἥδη πολλὰ, ἀποθαντα ἄγρηστα πλέον, ἔγκατελείφθησαν καὶ ἀλλα θέλουσιν ἔγκαταλειφθῆναι. Τὰ χωρία ἢ γεωργικαὶ ἀποικίαι εἰσὶ προωρισμέναι νὰ διαδραματίσωσι σπουδαῖον πρόσωπον, διότι ἔσονται ἔστιαι πολιτισμοῦ, ἢ δὲ σύστασις τῶν ἀποικιῶν τούτων ἀπεδείχθη λίαν ὀφέλιμος τῇ αὐτοκρατορίᾳ. Οσάκις ἐγένετο καλὴ τῆς χώρας ἐκλογὴ κατήντων ἀληθῆ κέντρα πληθυσμοῦ, ὡς ἀπεδείχθησκαν τὸ Βερνοῦ, τὸ Ἀκμολίνακ καὶ τὸ Καρκαραλή. Οἱ Κοζάκοι εἰσὶν οἱ σκαπανεῖς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ· δὲ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀποικιῶν δλων (τῶν Κοζάκων δηλ.) ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Ούράλ, τοῦ Τουργανή, τοῦ Ἀκμολίνακ, τοῦ Σεμιπολατίνου καὶ τοῦ Σημεριτσίε ἀνέρχεται εἰς 505000 ψυχάς. Οὗτοι ἀποτελοῦσι μέρος τῶν ἀτάκτων στρατευμάτων τῆς αὐτοκρατορίας καὶ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεωργοί.

Χπάρχουσι καὶ ἄλλοι τινὲς ἀποικοί, διλγοὶ δύως, ἢ δὲ κυνέρνησις προσπαθεῖ νὰ

προσελκύσῃ ἐν Ἀσίᾳ ἵκανοὺς χωρικούς, χορηγοῦσι αὐτοῖς προνόμια (ἀσυδοσίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη) καὶ παρέχουσα αὐτοῖς χρυματικὰ βοηθήματα καὶ γεωργικὰ ἔργαλεῖα. Πιστεύεται δὲ ὅτι μετ' οὐ πολὺ τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ δὲ ἀποικισθῆ καλῶς. Εντούτοις αἱ ἀποικίαι αὗται σωτήριον ἔσχον ἐπὶ τῆς χώρας, ἐπιρροήν, διότι οἱ Κιργίσιοι ἥρχισαν ἥδη νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν καὶ πολὺ ἀντύχησαν ἡ γεωργία, ἡ σκωληκοτροφία, τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία. Εἰς Βερνοῦ καὶ εἰς Δέψαν συνέστησαν μεγάλα διῆλιστήρια οἰνοπνευμάτων· ἀλλὰ μόνη ἡ ἀφρίξις μεγάλων κεφαλαίων θὰ ὀφελήσῃ τὴν βιομηχανίαν καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν σύστασιν μεγάλων βιομηχανικῶν καταστημάτων. Οἱ δρυκτολογικοὶ τῆς χώρας πλοῦτοι εἶναι ἀπειροί, ἀλλὰ μόλις ἥρχισαν νὰ ἐκρεταλλεῖσθωνται αὐτούς. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σεμιπολατίνου, ὅπου εὑρίσκονται στρώματα γραφίτου, γαιανθράκων, μολύβδου καὶ χρυσοῦ, κατεργάζονται τὸν χαλκὸν, εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν Σιρ-Δαροὶ ἔξαγουσι γαιανθράκας γρησιμεύοντας διὰ τὰ ἀτμόπλοια καὶ τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν. Πλησίου τῆς Κούλτζας ἔξαγουσιν ὡς 80000 πούτια ἐτησίως. Εἰς διάφορα μέρη ἔξαγουσι νάφθαν, εἰς δὲ Μάνη-Μπουλάκ (Χακάνδην) παράγουσι πετρέλαιον, διότε πωλεῖται εἰς Τατκένδην πρὸς 5 ρούβλια τὸ ποῦτι. Οἱ Τουρκομάνοι ἔξαγουσιν ἐτησίως 425,000 πούτια πετρέλαιου (ἀξίας 40,000 ρουβλίων) καὶ 170,000 πούτια ἀλατος (ἀξίας 85,000 ρουβλίων) ἐκ τῶν δύο διατάξεων τῆς Κασπίας καὶ τῶν περικειμένων νήσων.

Εἰς Τουρκεστᾶν κατασκευάζουσι ὑφάσματα μεταξωτὰ καὶ μεταξοβαμβακερὰ, ἀλλ' ἡ βιομηχανία αὕτη εἶναι περιωρισμένη· μέρος δὲ τούτων εἰσάγεται ἐν Ρωσίᾳ. Επιστης εἰσάγεται καὶ βάρβαρξ, 700,000 πούτια ἐτησίως.

Πολλὰ εἶναι τὰ προϊόντα τῆς Μέσῃς Ἀσίας, ἦτοι γεννήματα, λινάρια καὶ κάνναβι, ἔξαγουσιν οἱ ἐγχώριοι δίκτυοι καὶ σχοινία· ἀλλ' ἡ κτηνοτροφία εἶναι πηγὴ πλούτου διὰ τὴν χώραν.

Εἰς Τασκέντ οὐπέργουσι οὐπέρ τὰ πεντακόσια ἐλαιοτρίβεται, παράγοντα ἐλαιον ἐκ διαφόρων σπόρων (βάμβακος, λιναρίου, κτλ.) Ὅπάρχουσι προσέτι χαρτοποιεῖται εἰς Χοκάνδην καὶ εἰς τὸ χωρίον Τσιρκού, χάρτου δὲ μεγάλη γίνεται χρῆσις, διότι χρησιμεύει καὶ εἰς τὰ παράθυρα ἀντὶ οὐέλων. Ἐπ' εἰσχάτων οἱ Ῥώσοι συνέστησαν εἰς Τασκέντ ἔργαστήρια διπτῶν πλίνθων, ὃν ἥρξατο οὐδηνά νὰ γίνηται χρῆσις, καὶ ὃν τὴν Ἑλλειψιν εἶχον αἰσθανθῆ ὁι Ῥώσοι ὅτε ἡθέλησαν ν' ἀνεγείρωσιν ἐκκλησίας, στρατῶνας καὶ διλλας οἰκοδομάς. Ἐν τῇ χώρᾳ εὑρηνται λατομεῖα, ἀκαλλιέργητα λόμωας, οἱ δὲ Ῥώσοι συνέστησαν βυρσοδεψεῖα καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα.

Ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῶν ἐν τῇ Μέσῃ Ἀσίᾳ ῥωσικῶν κτήσεων δὲν ἔχομεν, πλὴν διολογουμένωις πρόδοι πολλαὶ ἐγένοντο καὶ ἥρθησαν τὰ ἀπειρα προσκόμματα ἀτινα παρενθάλλοντο εἰς τὸ ἐμπόριον πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ῥώσων. Αἱ ἐμπορικαὶ συνοδίαι σπανίως οὐδηνά προσβάλλονται οὐδὲ τῶν νομάδων, χάρις εἰς τὴν παρουσίαν τῶν φρουρῶν ἐν ταῖς στέππαις καὶ ταῖς κυριωτέραις ὁδοῖς καὶ ἀποσπασμάτων Κοζάκων, οἱ δὲ ἐμποροι δὲν ὑρίστανται κακώσεις, οὐδὲ τελοῦσιν ἐπαγχθεῖς φόρους; Οὐπως πρὸ τῶν χανδν. Συνθήκαι πρὸ τὴν Χίβαν, τὴν Βουγάραν καὶ τὸ Κασγάρ ἐγγυῶνται τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἐμπόρων καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ τοις αἵ συνθήκαις αὗται ἐνίστε ακυροῦνται εἰς τὰς χώρας αἵτινες ἀπέχουσι τῶν ῥωσικῶν κτήσεων πλὴν καὶ αἱ ληστεῖαι εἴναι σπάνιαι καὶ οἱ γειτονες ὑγειονες εἰσὶν ὑπεύθυνοι διὰ τὰς ἐν ταῖς ὑγειονίαις τῶν συμβαίνοντας ἀταξίας. Πρὸ μικροῦ ἔτι οἱ ἐμίραι τῆς Κασγάρης καὶ τῆς Βουγάρας ὄφειλον ν' ἀποδώσωσι πραγματίες ῥωσικὰς διαρπαγεῖσας οὐδὲ ληστῶν.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Ῥώσσιας πρὸς τὴν Μέσην Ἀσίαν (εἰσαγωγὴ καὶ ἐξαγωγὴ) ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς 15 ἔως 20 ἑκατομμύρια ρουβλίων. Ἡ Ῥώσσια στέλλει βαμβακερὰ οὐφάσματα, ἐριούχα (τούρχας), κατειργασμέ-

να δέρματα, ἔργαλεῖα σιδηρᾶ, πήλινα σκεύη, τέιον, ζάχαριν, βιστία, οίκιακὰ σκεύη, οἰνοπνεύματα, κτλ. λαμβάνει δὲ βάμβακα, οὐφάσματα βαμβακερὰ καὶ μεταξιά, κέρατα, ἀκατέργαστα δέρματα, ἄλας, πετρέλαιον καὶ ἵχθυς ταριχευμένους. Εἰς τὸ Τουρκεστάν τὸ ἐμπόριον εὑρίσκεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς χειρας τῶν Σαρτῶν, οἵτινες γινώσκουσι καλλίτερον τῶν Ῥώσων τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κούλτζας οἱ καλλίτεροι ἐμπόροι εἰσὶν οἱ Κινέζοι, οἵτινες ἔχουσι γραφεῖα καὶ εἰς Βερνοέ. Ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Μέσης Ἀσίας δι συναγωνισμὸς τῶν Ἀγγλῶν δὲν εἶναι ἐπίφοβος, καὶ τοις τὰ οὐφάσματα τούτων εἰσὶ καλλίτερα καὶ ἐφθηνότερα καὶ ἐξοδεύονται πολλὰ εἰς Βουγάραν καὶ Ἀργανιστάν. Ο συναγωνισμὸς δ' οὗτος θὰ λείψῃ ἄμα οἱ Ῥώσοι συστήσωσιν εἰς τὸ κέντρον τῶν κτήσεών των ἔργοστάσια βιομηχανικά, παράγοντα τ' ἀναγκαιότερα διὰ τοὺς κατοίκους. Πρόσκομμα μέγα πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου εἴναι ἡ Ἑλλειψις μέσων συγκοινωνίας. Αἱ πραγματεῖαι μεταφέρονται εἰσέτι διὰ καρῆλων καὶ αἱ ἐμπορικαὶ συνοδίαι διέρχονται διὰ ἀπειρων ἐκτάσεων χωρίζουσῶν τὴν Χίβαν, τὴν Βουγάραν, τὴν Χοκάνδην καὶ τὸ Τασκέντ ἀπὸ τὸ Ὁρεμβούργον, Τροίσκ, Πετροπαυλόφσκ, Σεμιπολατίνσκ, Βερνοέ. Οἱ Ῥώσοι κατεσκεύασαν ταχυδρομικὴν ὁδὸν, ἥτις διέρχεται διὰ τοῦ Ὁρσκ, Ἰργίσκ, Καζαλίνσκ (739 βέρστια) καὶ ἐτέραν εἰς Τουρκεστάν καὶ Τασκέντ (1569 βέρστια). Ἀπὸ τοῦ Ὁρσκ εἰς Τασκέν ἡ ἀπόστασις εἴναι 1683 βέρστια καὶ 265 βέρστια ἀπὸ Ὁρσκ εἰς Ὁρεμβούργον. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Τασκέντ ἡ νωσαν τὴν πρωτεύουσαν ταύτην πρὸς τὸ Βερνοέ διὰ μεγάλης καὶ καλῆς ὁδοῦ ἀλλ' αἱ δόσι αὗται εἶναι λίγην ἀνταρκτεῖς εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἡ ποταμοπλότα εἰπὲ τοῦ Ὀζού δὲν εἶναι τόσον ἀνεπτυγμένη, καὶ τοις οἱ ἐγγάριοι ἔχουσι πλοιάρια τινα καὶ μεταφέρουσι δι' αὐτοῦ ξυλεῖαν εἰς διάφορα μέρη. Ἐν τῇ λίμνῃ τοῦ Ἀράλ οἱ Ῥώσοι ἔχουσιν ἀντμό-

πλοα τινά' οι κυριώτεροι δ' ὄφροι εἰσὶν αἱ τοῦ Σαρὴ-Τερνάν, τοῦ Τσουμπάρ, τοῦ Τσουμπάρ-ταραύζ, τοῦ Τσερνυτσέφ καὶ τοῦ Ταλδύη. Εἰς ταὺς τελευταῖους σταθμεύει ὁ στολίσκος.

Εἰς τὸν Κασπίαν οἱ Ἀράσσοι ἔχουσι τρεῖς λιμένας, τὸ Ἀλεξανδρόφσκ, τὸ Κρασνοβόδσκ καὶ τὸ Ἀσιούρ-Ἀδί. Ὁ πρῶτος ἔχει ἀξίαν τενά καθὸ ναυτικὸς σταθμὸς τῶν ἀλιέων τῆς Κασπίας καὶ ὡς ἐμπορικὴ θέσις τῶν Κιργισίων τοῦ Μαγκισλάκ. Τῷ 1872 ἡ ἔχαγωγή της ὑπερέβαινε τὰς 350,000 ρού-βλια, ὡς τὰ 3) ἐις ἵχθυς, δέρματα, γατάνθρακας, κτλ., προωρισμένα διὰ τὸ Ἀστραχάν. Ἡ εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν, συγκειμένη ἀπὸ ἀλευρα, ἐργαλεῖα, χόρτον, ξύλα καὶ σχυρα. Τὸ Κρανσοβόδσκ, ἰδρυθὲν πρὸ διλίγων ἐτῶν, θὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ ῥωσικῇ πολι-τικῇ ἀμα τελειώσῃ ἢ ὅδὸς ἡ μέλλουσα νὰ συνδέσῃ αὐτὸ πρὸς τὴν Χίβαν· ἔξαγει δὲ ἄλις, πετρέλαιον, ἵχθυς κτλ. Ὁ λιμὴν τοῦ Ἀσιούρ-Ἀδὲ, πρὸς νότον, εἶναι μικρὸς σαθ-μὸς ὅθεν αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ δύνανται νὰ ἐπιτηρῶσι τὰ ἵχθυοτροφεῖα τῶν Τουρκομά-νων.

Ἐν Ἀρασίᾳ καὶ Εύρωπῃ ὀσχολοῦνται περὶ συστάσεως σιδηροδρόμου, μέλλοντος νὰ συνδέσῃ τὴν Ἰνδικὴν πρὸς τὴν Δύσιν διὰ τῆς Μέσης Ἀσίας· ἐννοεῖται ὅμως δὲ αἱ νῦν περιστάσεις δὲν εἶναι κατάλληλοι. Ὅπωσ-δήποτε, ὁ σιδηρόδρομος, καὶ τοι λίαν δι-πανηρὸς, θὰ γίνῃ, ἢ δὲ Ἀρασία εὐ μικράν θὰ πορισθῇ ὠφέλειαν. Ἡδη τὸ σύμπλεγμα τῶν ῥωσικῶν σιδηροδρόμων λήγει εἰς Ὁ-ρεμβούργον, ἐντεῦθεν δὲ βεβαίως θὰ παρα-ταῦθι ἡ γραμμὴ πρὸς τὸ Τασκέντ διὰ τοῦ Καζακλίνσκ, Περόφσκ, Τζουλέκ, Τουρκεζάν καὶ Τσιμκέντ, δηλ. διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἱαξάρτου.

Πολλαὶ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ὑποβάλ-λουσι τὴν ῥωσικὴν κυβέρνησιν εἰς μεγάλα ἔξοδα. Οἱ Κιργίσιοι τελοῦσιν ἐτοίως φόρον 3 ρουβλίων κατὰ σκηνήν. Οἱ τοῦ Ὁρεμβούρ-γου Κιργίσιοι πληρόνουσιν 900,000 ρούβλια, οἱ δὲ τῆς Σιβηρίας ὑπολογίζουσιν δὲ ἀπο-

τίουσιν 1 καὶ ἡμισυν ἑκατομβρίον. Προσέτι πληρόνουσι 25 καπίκια ἐφ' ἑκάστου ζώου, ἐπίσης δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κάτοικοι καὶ μὴ προνομιούχοι ἀποικοι τῶν τεσσάρων ἐπαρ-χιῶν πληρόνουσιν ἔγγειον καὶ προσωπικὸν φόρον, ὡς καὶ φόρον ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμπορεύεσθαι, ὃπλα τῶν οἰνοπνευμάτων, κτλ. ἐν γένει ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ δικαι-ώματα εἰς ἃ ὑπόκειται οἱ ἐν τῇ Ἀρασίᾳ. Ὁ προύπολογισμὸς τοῦ Τουρκεστάν παρέχει μέγα ἔλειμμα, διότι ὁ στρατὸς ἀπορροφᾷ σχεδὸν τὸ διπλεῦν τῶν προσέδων (4 ἑκα-τομμύρια). Τῷ 1865 οἱ Ἀράσσοι κατέργη-σαν πολλαὶ φόρους εἰς πραττομένους ὑπὸ τῶν γανῶν καὶ βέτρων, τὸ μέτρον δὲ τοῦτο προσείλκυσε τὴν συμπάθειαν τῶν κατο-κῶν τοῦ Τασκέντ καὶ τοῦ Σιρ-Δαριά. Ἡδη διατηροῦσι τοὺς φόρους οὓς παραδέχονται οἱ μουσουλμανικοὶ νόμοι, θήτω τὸ ταγματ, τὸ χεράτζη καὶ τὸ ζιακέτ. Οἱ δύο πρῶτοι παριστῶσι τὸν ἔγγειον φόρον καὶ εἰσπράτ-τονται ὑπὸ τῶν μονήμων κατοίκων ἀναλό-γως τῶν εἰσοδίων (— δὲ δέκατον). Ζιακέτ δύο εἰδῶν ὑπάρχουσι — τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν συνοδιῶν. Ὁ φόρος δ' οὗτος ἐπιβαρύνει τὰς πραγματείας κατὰ 2 1/2 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας καὶ ἴσο-δυναμεῖ διὰ τοὺς ἐντοπίους πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου δικαιώματα, ἐν ὃ ὁ δεύτερος φαί-νεται ὡς τελωνειακός. Οἱ ἔγχωριοι ἀπέτιοι ἐπαρχιακὸν φόροι (75 καπίκια κατὰ κιμ-πίτσκαρ) πρὸς διατήρησιν τῶν διωρύγων, γεφυρῶν καὶ ὄδων. Εἰς τοὺς κατοίκους εἶχον ὑποσχεθῆ νὰ μὴ ἐπιβάλλωσι πλέον τοὺς φό-ρους οὓς εἶχον κατεργήσει ἀμα τῇ κατα-κτήσει, ἀλλὰ μέρος αὐτῶν εἰσπράττεται καὶ αὕθις ἐπὶ διαφόροις προφάσεσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ῥωσικὸν πληθυσμὸν, ὑπόκειται εἰς τὰ αὐτὰ τέλη εἰς ἃ ὑπόκεινται οἱ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Ἀρασίᾳ, ἐξαιροῦνται δὲ ἀποικοί τινες καὶ οἱ προνομιούχοι Κοζάκοι.

Τὰ ἔξοδα πρὸς συντήρησιν τῆς διοικήσε-ως τῶν δήμων καὶ δουλῶν ἐπιβαρύνουσι τοὺς ἔγχωρους, οἵτινες πληρόνουσι τοὺς προκρίτους καὶ δικαστάς. Αἱ πόλεις εἰσ-πράττουσι φόρον ἐπὶ τῶν ἐργαστημάτων, τῶν

άγορῶν καὶ ἐπὶ τῶν σταθμῶν καὶ μέτρων. Τέλος δὲ οἱ κάτοικοι δφείλουσι νὰ χορηγῶσιν ἵππους καὶ νὰ ἔχωσιν αὐτοὺς ἑτοίμους εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχῶν διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Τὰ ἔσοδα τοῦ Τουρκεστάν τῷ 1874 ἀνῆλθον εἰς 2,950,015 ρουβλια, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 8,651,334. Κατὰ μέσον ὅρον ἡ γενικὴ διοίκησις τοῦ Τουρκεστάν μέχρι τῆς προσαρτήσεως τῆς Χοκάνδης (ἥτις δίδει 70000 ρουβλια κατ' ἔτος) ἔδιδε σχεδὸν 2 ἑκατομμύρια ρουβλίων ἐπὶ πληθυσμοῦ 1,700,000 ψυχῶν (1868—1875), ήτοι διλιγότερον τοῦ ἑνδεκάτου καὶ ἑνδεκατάρτου ρουβλίου κατ' ἄτομον. Τοῦτο δὲ συμβαίνει δχι διδτοὶ οἱ φόροι εἶναι μικρότατοι, ἀλλ' ἔνεκα τοῦ συστήματος τοῦ εἰσπράττειν αὐτούς. Οἱ ἐγχώριοι εἰσπράκτορες, οἵτινες συγχρόνως εἰσὶ προστάμενοι ἢ ὑπάλληλοι τῶν δήμων, αφετερίζονται τὰς προσδίους καὶ πολλὰ χρήματα ἔξοδεύονται ἀσκόπως.

"Οσον ἀφορᾶ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν οὐδὲν ἔχομεν νὰ εἰπωμεν. "Οταν ἡ 'Ρωσσία θέλη ν' ἀποικίσῃ χώραν κατακεκτημένην, ἀρχίζει ν' ἀνεγείρῃ φρούρια καὶ στρατῶντας, μεθ' 8 ἀσχολεῖται περὶ ἀστυνομίας καὶ φυλακῶν, περὶ δὲ σχολείων μόλις κατόπιν φροντίζει. 'Αναμφιβόλως ἡ 'Ρωσσία αὐτὴ καθ' ἔσυτὴν δὲν εἶναι πολὺ προηγμένη εἰς τὴν παιδείαν, οὐχ ἡττον αἱ ἐν τῇ Μέσῃ 'Ασίᾳ κτήσεις της πολὺ ὑστεροῦσι κυρίως ὡς πρὸς τὴν προκαταρκτικὴν ἐκπαίδευσιν. 'Ἐν τῇ Μέσῃ ἡ Κεντρικὴ 'Ασίᾳ ὑπάρχουσι δύο στρατιωτικὰ γυμνάσια εἰς. "Ομοί καὶ 'Ορεμβούργον καὶ πολλὰ δευτερεύοντα γυμνάσια εἰς Τασκεντ, Χοτζέντ, 'Αουλιέ. 'Ατὰ, κτλ., ὡς καὶ προκαταρκτικά τινα σχολεῖα, εἰς δὲ φοιτῶσι τέκνα 'Ρώσσων καὶ ἐγχωρίων, εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Σιρ-Δαριὰ καὶ τὰς σταρτέζας τῶν Κοζάκων. Οἱ μουσουλμάνοι ἔχουσιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Σιρ-Δαριὰ 545 σχολεῖα μὲ 10000 μαθητάς ἀλλὰ τέ σχολεῖα; . . . Τῷ 1871 κάτοικοι τινες τοῦ Τασκεντ ἀπετάθησαν πρὸς τὸν γενικὸν διοικητὴν παρακαλοῦντες νὰ συστήσωσι μεδρεσὲ ἢ ἀνώτερον σχολεῖον, ἐνῷ γὰρ διδά-

σκηται ἡ ρωσσικὴ καὶ νὰ ἐκπαιδεύωνται οἱ μαθηταὶ εὑρωπαῖστι. "Η κυβέρνησις διέρισεν ἐπιτροπὴν διπος ἐπεξεργασθῆ μέθοδον τινα δι' ἥς αἱ ἐγχώριοι διάλεκτοι νὰ διδάσκωνται διὰ στοιχείων τοῦ ρωσσικοῦ ἀλφαβήτου καὶ νὰ συντάξῃ χρηστομάθειαν· ἀλλ' οὐδὲν ἄχρι τοῦδε ἐγένετο· οὐχ ἡττον πιστεύεται ὅτι ἡ κυβέρνησις θὰ συστήσῃ σχολεῖα ἄμα μάλιστα καταπαύσῃ ὁ ὑφιστάμενος πόλεμος.

Διαν ἀνεξίθρησκος εἶναι ἡ ρωσσικὴ κυβέρνησις καὶ τόσον μάλιστα, ὅστε ἔκτισε τεμένη καὶ διατηρεῖ μολλάδες. Δὲν ζητοῦσι νὰ προσηλυτίσωσι τοὺς μουσουλμάνους εἰς τὴν δρθοδοξίαν, καὶ κατὰ τοῦτο τῷρντι ἀπεδείχθησαν νοημονέστατοι. Ναὶ μὲν τὸ μέτρον τοῦτο ὑπηγορεύθη ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, οὐχ ἡττον δύμως ἐδύναντο νὰ λάθωσι μέτρα τινὰ αὐστηρὰ κατὰ τοῦ ισλαμισμοῦ. "Ηδη πρόκειται νὰ προσελκύσωσι τὸν κλῆρον καὶ τὸν θρησκούμαντες λαοὺς, καὶ κατὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι ἐπιτυγχάνουσι θαυμασίως. Οὕτω δὲ θὰ κατορθώσωσι νὰ ἐκρίζωσωσι τὰς θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς προλήψεις τῶν λαῶν τούτων, οἵτινες μόνον εἰς τὴν βίαν ἐνδίδουσι καὶ μόνον τὰς λόγγας φοβοῦνται. Τὴν κεκηρυγμένην ἐχθροπάθειαν διεδέχθη ὁ φόρος δὲν ἐμπνέουσιν αἱ 43000 'Ρώσσων στρατιωτῶν, ὃν 38,000 εἰσὶν εἰς Τουρκεστάν καὶ 5000 εἰς τὰς στέπας τῆς Σιβηρίας καὶ τοῦ 'Ορεμβούργου. Αἱ τελευταῖαι κατακτήσεις ἡνάγκασαν τὴν 'Ρωσσίαν νὰ διασπείρῃ τὰς δυνάμεις της ἐπὶ δὲ πείρου ἐκτάσεως, συγκεντρώσα αὐτὰς εἰς στρατηγικάς τινας θέσεις λίαν σπουδαίας. Πολλὰ μικρὰ ἀποσπάσματα φρουροῦσιν εἰτα πρὸς βορρᾶν καὶ ανατολὰς μικρὰ φρούρια, αἱ δὲ σχήματα τοῦ 'Αράλ καὶ τῆς Κασπίας καὶ αἱ κοιλάδες τοῦ 'Ωξου καὶ τοῦ 'Ιαζάρτου ὑπερασπίζονται ὑπὸ σειρᾶς φρουρίων καὶ χαρακωμάτων, συνδεομένων πρὸς ἄλληλα δι' ἀποσπασμάτων Κοζάκων. Οἱ 'Ρώσσοι ἔχουσι καὶ μεγάλα φρούρια, ἀτινα εἰσὶ πολυάριθμα τῷρντι διὰ στρατὸν ἐκ 38,000 ἀνδρῶν, κλειδεῖς δὲ τῆς Μέσης 'Ασίας θεωροῦνται ἡ Χοκάνδη καὶ ἡ Σαμαρκάνδη.

Ο στολίσκος τοῦ Ἀράλ σύγκειται ἀπὸ 5
ἀτμόπλοια φέροντα 10 κανόνια καὶ ἔχον
τα δύναμιν 220 ίππων, ὃ δὲ τῆς Κροπίας
μόνον πρὸς μεταρορὰν στρατευμάτων χρη-
σιμεύει. Οἱ ἐγχώριοι δὲν ὑπηρετοῦσιν εἰς
τὸν στρατὸν, ἀλλ' οἱ Κιργίσιοι ὑπηρετοῦσιν
ὡς ταχυδρόμοι, κτλ. Εὐνόητον ἀποθαίνει
διατὶ οἱ ἐγχώριοι εἰσὶν ἀποκεκλεισμένοι τῆς
στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας· ἡ τῶν Σιπάιων
(ἐγχωρίων στρατιωτῶν τῆς Ἰνδικῆς) ἐπανά-
στασις ἀπέδειξεν πόσον ἐπικινδυνόν εἶναι
νὰ δοθεῖσιν ὅπλα εἰς λασός κατακτηθέντας
μὲν, οὐχὶ ὅμως ὅλως ὑποταχθέντας. Εἰς τὸ
Τουρκεστάν δ' στρατὸς εἶναι τὸ μόνον στή-
ριγμα τῆς ῥωσικῆς κυριαρχίας, τούτου δ'
ἔνεκεν ἡ κυβέρνησις οὐδενὸς φείδεται ὅπως
διατηρῇ αὐτὸν ἐν ἀρεστῇ καταστάσει. Κατ'
έτος στέλλει εἰς τὸν στρατὸν ἐπικουρίας,
ὅπλα καὶ πολεμεφόδια, πολλὰ δὲ ὑπὲρ αὐ-
τοῦ διαπανᾶ ἔκατομμύρια. Λί ἐν Ἀσίᾳ ῥωσ-
σικαὶ κτήσεις φαίνονται περιβεβλημέναι διὰ
σιδηροῦ φραγμοῦ, δοτὶς ἐπεκτείνεται ἀνα-
λόγως τῶν προόδων τῶν Ῥώσων πρὸς ἀ-
νατολὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν ἀχριες εὖ τέ-
λος φθάσωσιν εἰς τὰ φυσικὰ ὅριά των—τὴν
Περσίαν, τὸ Ἰνδοκούνιον καὶ τὸ Τιάν-Τσάν.

Δυτικὲς ἀποθαίνει τὸ νὰ ἐκφέρῃ τις δ-
ριστικὴν γνώμην περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων
τῆς κατακτήσεως. Οἱ Ῥώσοι μόλις ἤρχι-
σαν νὰ δργανίζωσι τὴν χώραν, πολλὰ δ' ὑ-
πολείπονται νὰ πράξωσιν. Ἀχρι τοῦδε
πολλὰς εἰσήγαγον βελτιώσεις, ἐνεθάρρυναν
τὴν καλλιέργειαν τοῦ βάμβακος, τὴν σκω-
ληκοτροφίαν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν με-
ταλλείων καὶ γαιανθρακωρυχείων, κατε-
σκεύασαν δδοὺς, κτλ., οἱ δὲ σοφοί των, ὁ
Βλάρεμπεργ, ὁ Βογδανώφ, ὁ Βουτακώφ, ὁ
Βαλιγανώφ, ὁ Γρηγορίεφ, ὁ Κοστέγκο, ὁ
Μαζεύεφ, ὁ Μουραβίεφ, ὁ Νεβολίσιν, ὁ Σοβο-
λέφ, ὁ Στεβνίσκης, ὁ Στρούβ, ὁ Σεβερτσέφ,
ὁ Φετσέγκο, ὁ Βενιουκόφ καὶ τόσοι ἄλλοι
ἔξηρεύνησαν τὴν Μέσην Ἀσίαν καὶ πολλὰς
παρέσχον τῇ ἐπιστήμῃ ἐκδουλεύσεις. Εἰς
τοὺς ἄνδρας τούτους αἱ ἐπιστήμαι, ἡ γεω-
γραφία καὶ ἡ στατιστικὴ πολλὰς ἀφείλου-
σιν ἀνακαλύψεις. Πλὴν ἡ μεγίστη τῶν ὑπη-

ρεσιῶν ἡς οἱ Ῥώσοι παρέσχον εἶναι τὸ δτὶ
κατέστρεψαν τὰς φωλεὰς ταύτας τῶν λη-
στῶν αἵτινες ἐκαλοῦντο χαράτα ἢ μπεκάτ,
ὅτι ἀπεκατέστησαν τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν
καὶ δτὶ ἀπήλλαξαν τῆς τυραννίας καὶ δου-
λείας ἐκατομμύρια ἀνθρώπων. Σήμερον οἱ
λαοὶ οὗτοι φοβοῦνται μὲν τὴν ισχὺν τοῦ
ἰσχυροῦ Τζάρου, ἢ τοῦ παταχοῦ παρόρ-
τος, τούλαχιστον δυως ὀφείλουσιν αὔτῳ
τὴν δσφάλειαν τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς
των (α).

Δ. Ο. Σ.

ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΥΠΟ ΦΥΣΙΚΗΝ ΕΠΟΦΙΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Πρὸς τελευταίαν δ' ἀπόδειξιν, ἡς ἔξελθω-
μεν τῆς λογικῆς φύσεως καὶ δες ἐρωτήσω-
μεν τὰ ἄλογα ζῶα. "Ἄς ἐρωτήσωμεν τὸν
πτερωτὸν πληθυσμὸν τῶν ἀέρων, τὸν ἄφω-
ον λαὸν τῶν ὄδατων τῆς Θαλάσσης καὶ
τὸν ἔξοριστον λαὸν τῶν δασῶν καὶ τῶν
βράχων. "Απαντες οὗτοι εὐαίσθητοι ἀναδεί-
κνυνται πρὸς τὴν Ἀρμονίαν. "Η Ἡδὲς ἀνοί-
γει τὰς πόλεις τοῦ φωτὸς, ἡ φύσις ἔξυπνῃ·
ἡδη τὰ πτηνὰ ἀναψυχὴν λαμβάνοντα, ἀναγ-
γέλλουσι τὴν ἄφιξιν τῆς ἡμέρας, καὶ γαιρε-
τίζουσι τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον διὰ τῶν ἐ-
ρωτικῶν αὐτῶν μελῶν, ὡς ἀντερασταὶ μπὲ
ζωηράς ἀμίλλης ἐμφορούμενοι. 'Δναζητοῦν-
ται, προσβάλλονται, ἀποκρίνονται, μάχον-
ται ἀμοιβαίως· τὰ δὲ ἀσματα αὐτῶν ἀρχό-
μενα μετὰ τῆς ἡμέρας, λήγουσι συγχρόνως
μετ' αὐτῆς. 'Αλλ' ἀπατῶμει· δὲν λήγουσιν
έτι. Σὺ ἐρημόβιος Φιλομήλα, Σειρήν τῶν
δασῶν, παρατείνεις αὐτὰ ἀπὸ ἥλιου εἰς ἥλι-
ον, καὶ ὅτε ἡ ζοφερὰ νῦν ἔρχεται ίνα ἐπι-

(α) Τὴν σπουδαιωτάτην ταῦτην καὶ, ὡς
πριστεύομεν, τερπνὴν πραγματείαν ἡρανίσθη-
μεν ἐκ τῆς Βρετανικῆς Ἐπιθεωρήσεως,
φυλλ. τοῦ Ιουγίου 1877.